

Máj 2012

1. 5. 1757 – v Spišskej Sobote sa narodil Ján Jakub Werner, evanjelický kňaz a náboženský spisovateľ, stúpenec línie osvietenského racionalizmu v teológii, pedagóg a subrektor bratislavského evanjelického lýcea (255. výročie)

1. 5. 1912 – v Žiari sa narodil Jozef Juráš, evanjelický kňaz, redaktor EPST, tajomník SEM, spirituál SEBF, účastník SNP, pre svoje postoje politicky a súdne perzekvovaný v 50. a 60. rokoch (100. výročie)

1. 5. 1917 – v Pezinku zomrel Július Žarnovický, evanjelický kňaz, konsenior, obhajca slovenských národných práv, autor duchovnej poézie a cirkevný publicista

4. 5. 1837 – v Lešti sa narodil Ján Thébusz, evanjelický kňaz, autor náučno-historických prác a politických spisov, člen synody ECAV, exponent maďarizačného procesu v cirkvi (175. výročie)

4. 5. 1977 – v Bratislave zomrel Aurel Styk, novinár, publicista, predseda *Československo-juhoslovanskej ligy* (35. výročie)

4. 5. 1982 – v Levoči zomrel Pavol Kuna, dôstojník, generál, príslušník čs. légii v Rusku, účastník SNP, veliteľ III. taktickej skupiny 1. ČSA na Slovensku (30. výročie)

5. 5. 1807 – v Pöttelsdorfe sa narodil Karol Kalchbrenner, evanjelický kňaz, senior, jeden z najvýznamnejších európskych mykológov svojej doby, náboženský spisovateľ (205. výročie)

5. 5. 1887 – v Liptovskom Mikuláši sa narodil Milan Žuffa, chemik, podnikateľ, budovateľ a inovátor slovenského garbiarskeho priemyslu, člen hospodárskych orgánov a spolkov, predseda *Ústredného združenia slovenského priemyslu*, národnokultúrny činiteľ, spoluzakladateľ a člen správy ev. a. v. sirotinca v Liptovskom Mikuláši a člen správy *Tranoscia*, budovateľ detskej ozdravnice a liečebne v Železnom, poslanec Revolučného národného zhromaždenia a člen generálneho presbyterstva ECAV na Slovensku (zomrel 7. 12. 1942 v Bratislave) – 125. a 70. výročie

5. 5. 1912 – v Dolných Strhároch zomrel Ľudovít Kubáni, maliar, autor diel so svetskou i náboženskou tematikou, autor oltárnych obrazov vo viacerých evanjelických kostoloch (100. výročie)

6. 5. 1877 – v Martine zomrel Viliam Pauliny-Tóth, spisovateľ, dramatik, novinár, literárny kritik, básnik, vydavateľ, redaktor *Národných novín*, *Sokola*, *Letopisu MS* a i., príslušník štúrovskej generácie, funkcionár Matice slovenskej, správca ev. a. v. patronátneho gymnázia v Martine, poslanec uhorského snemu, činovník spolkov a hospodárskych ústavov, národnokultúrny a politický dejateľ (135. výročie)

7. 5. 1942 – slovenská vláda schválila ústavu Nemeckej evanjelickej cirkvi augsburského vyznania na Slovensku, čím sa formálne dovŕšil proces rozštiepenia cirkvi, politickými pomermi (70. výročie)

10. 5. 1627 – Ferdinand II. Habsburský vydal *Obnovené zřízení zemské pro Čechy*, v jeho zmysle sa jediným povoleným náboženstvom stalo rímskokatolícke a všetci, ktorí ho odmietali prijať, boli povinní vystáhať sa z krajiny (okrem poddaných, ktorí museli prijať rímsku vieru). V dôsledku toho aj na Slovensko zamieril prúd náboženských exulantov z českých krajín (385. výročie)

10. 5. 1922 – zákonom č. 61/1922 Zb. vláda ČSR potvrdila ústavu *Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania na Slovensku*, základnú právnu normu, schválenú v predchádzajúcom roku na synode v Trenčianskych Tepliciach, ktorá platila až do r. 1951 (90. výročie)

11. 5. 1937 – v Banskej Bystrici zomrel hudobný skladateľ Viliam Figuš-Bystrý, hudobný skladateľ a pedagóg, funkcionár Spolku slovenských umelcov duchovných inštrumentálnych a vokálnych skladieb (75. výročie)

12. 5. 1672 – v Krupine zomrel Juraj Zábojník, evanjelický kňaz, senior a superintendent, náboženský spisovateľ, autor duchovnej lyriky, modlitieb, piesní i historickej kroniky z r. 1660 – 70 (340. výročie)

12. 5. 1732 – v Martine sa narodil Martin Lauček, evanjelický kňaz, cirkevný historik, autor biografii evanjelických osobností, modlitieb, editor turzovských dokumentov, obsiahlych súborov materiálov a odpisov dokumentov, týkajúcich sa evanjelického školstva, osobností a dejín seniorátov (zomrel 9. 2. 1802 v Skalici) – 280. a 210. výročie

12. 5. 1912 – vysviacka prvých diakonís Evou von Tiele Wincklerovou v Starej Turej, zrod slovenskej evanjelickej diakonie (100. výročie)

13. 5. 1712 – európska Veľká aliancia (Rakúsko, Veľká Británia a Holandsko) vypovedala vojnu Francúzsku a Španielsku. Oficiálne sa začala vojna o španielske dedičstvo (vojnové operácie prebiehali už od začiatku r. 1701), jej politické, náboženské aspekty a vojnové udalosti sa dotkli aj slovenských evanjelikov v priebehu povstania Františka II. Rákocziho, ktoré sa stalo súčasťou tohto konfliktu európskych rozmerov (310. výročie)

13. 5. 1997 – v Bratislave zomrel Vladimír Kubovčák, evanjelický kňaz, publicista, básnik, autor duchovných piesní, prekladateľ a šéfredaktor EPST (15. výročie)

14. 5. 1942 – zomrel v Banskej Bystrici Jur Babka, pedagóg, osvetový a kultúrny pracovník, publicista, redaktor, funkcionár stavovských a záujmových a Čs. sociálno-demokratickej strany robotníckej (70. výročie)

16. 5. 1782 – v Poprade sa narodil Jakub Meltzer, evanjelický farár, historik, etnograf topograf, autor kázni, zbierky maďarských povestí, bádateľ dejín spišských Sasov a etnografických reálií Sedmohradka, priekopník žánru historickej biografie na Slovensku, dopisovateľ dobových periodík (130. výročie)

16. 5. 1847 – vo Vrbovcich sa narodil Pavel Beblavý, evanjelický kňaz, spisovateľ a básnik, autor historických próz, zberateľ povestí a rozprávok, reprezentant postromantickej línie v slovenskej literatúre (165. výročie)

17. 5. 1882 – vo Vashídegküte sa narodil Vojtech Obál, profesor cirkevných dejín na teologickej akadémii v Prešove a univerzite v Budapešti, cirkevný historik, člen *Maďarskej protestantskej literárnej spoločnosti* (130. výročie)

18. 5. 1917 – v Novom Sade zomrel Miloš Krno, právnik, národnokultúrny pracovník, predstaviteľ dolnozemskej Slovákov, funkcionár krajanských spolkov, publicista, redaktor, spoluzakladateľ *Slovenskej banky* v Novom Sade, družstiev a úverných spolkov dolnozemskej krajanov (95. výročie)

20. 5. 1942 – biskupi ECAV vydali z poverenia generálneho presbyterstva pastiersky list k židovskej otázke, v ktorom odmietli rasový princíp v spoločnosti a spôsob nakladania so židovskými spoluobčanmi (70. výročie)

21. 5. 1882 – v Budapešti zomrel Viktor Hornyánszky st., učiteľ, tlačiar, vydavateľ literatúry, neordinovaný funkcionár evanjelickej cirkvi, autor prác z dejín ev. a v. cirkvi, geografie a histórie Uhorska (130. výročie)

21. 5. 1892 – v Kraskove zomrel August Horislav Škultéty, evanjelický kňaz, národný dejateľ, ľudovýchovní pracovník, pedagóg, spisovateľ a folklorista, profesor a správca evanjelického patronátneho gymnázia v Revúcej, príslušník štúrovskej generácie, člen *Spoločnosti česko-slovanskej* a nástupca Ľ. Štúra na Katedre reči a literatúry československej, spolupracovník P. Jozeffyho, popredný činiteľ *Tatrína*, organizátor ľudovýchovních a hospodárskych, zberateľ ústnej ľudovej slovesnosti, predovšetkým povestí (120. výročie)

21. 5. 1982 – v Martine zomrel Ján Čierny, evanjelický kňaz, publicista, autor poézie a literatúry pre deti, cirkevný historik, účastník protifašistického odboja (30. výročie)

23. 6. 1907 – v Modre zomrel Pavel Peter Zoch, evanjelický kňaz, propagátor a organizátor spolkovéj a charitatívnej činnosti v cirkvi, iniciátor založenia evanjelického sirotinca v Modre a jeho správca, odporca maďarizácie, cirkevný publicista, kultúrno-osvetový pracovník, amatérsky archeológ, člen výboru Matice slovenskej (105. výročie)

25. 5. 1967 – na Myjave zomrel Samko Dudík, ľudový hudobník, zberateľ a upravovateľ ľudových piesní (35. výročie)

26. 5. 1882 – v Blažovciach sa narodil Ján Lichner, evanjelický kňaz, nitriansky konsenior, člen evanjelického cirkevného výboru SNS a vedenia strany, redaktor *Knižnice evanjelickej mládeže* a cirkevných periodík, publicista, prozaik dramatik, homiletik, generálny tajomník *Sväzu evanjelických ženských spolkov*, iniciátor postavenia pomníka Majstra Jána Husa v Brezovej pod Bradlom, jeden zo zakladateľov letoviska SEM v Brezovej pod Bradlom (130. výročie)

28. 5. 1807 – v Leštínach sa narodil Ľudovít Medzihradský, učiteľ, autor divadelných hier, dejín ev. a v. cirkvi leštinskej, oravský botanik, pisateľ kroniky zemianskeho rodu Medzihradských (205. výročie)

28. 5. 1882 – v Bardejove sa narodil Gustáv Kello, evanjelický kňaz, békešký senior, organizátor kultúrneho a cirkevného života dolnozemskej Slovákov, spisovateľ (130. výročie)

29. 5. 1847 – vo Viedni zomrel Ján Čaplovič-Jasenovský, advokát, jozefínsky osvietenec, spoluorganizátor Slovenského prestolného prosbopisu z r. 1842, etnograf, vlastivedný a ľudovýchovní pracovník, publicista, autor na obranu slovenského národa, propagátor včelárstva (165. výročie)

31. 5. 1892 – zomrel v Budapešti Ján Greguss, akademický maliar, ilustrátor odborných periodík a diel vrátane rakúsko-uhorskej vlastivedy, výtvarný pedagóg (120. výročie)